



# De gevaren van kerkstrijd

Kerkstrijd – goede kans dat je je als lezer van dit blad daarin verwickeld voelt, of daarin verwickeld bent geweest. Je hebt moeite met de koers van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Misschien ben je in discussie met je kerkenraad en heb je het gevoel tegen een muur aan te lopen. Misschien heb je deze fase erop zitten en heb je je onttrokken aan deze kerken. Je hebt je aangesloten bij een gemeente in een ander kerkverband.

**M**aar nog altijd draag je de herinneringen met je mee aan de strijd in de gemeente, en de broeders en zusters die daarin een rol speelden. Als je aan de GKv denkt komen er gevoelens boven van teleurstelling en boosheid, maar ook van verdriet.

Ik schrijf dit omdat ik daar zelf ook last van heb. De afgelopen jaren werden voor mij als beginnend predikant bepaald door strijd binnen mijn gemeente en het kerkverband. Dat heeft mij getekend. En ik heb me afgevraagd wat het met mij gedaan heeft. Nu is dit artikel niet de plaats voor persoonlijke ontboezemingen. Wel wil ik vanuit mijn persoonlijke reflectie het een ander doorgeven over de geestelijke gevaren die kerkstrijd voor ons persoonlijk met zich meebrengt, en hoe we daarmee om moeten gaan.

## Jezelf in de gaten houden

Paulus leert ons dat wij in de kerk verantwoordelijk zijn voor elkaar. We zijn aan elkaar gegeven om elkaar op te bouwen, voor struikelen te behoeden en van een verkeerde weg terug te brengen. Dat geldt voor individuele broeders en zusters. Maar je kunt dat ook doortrekken naar het geheel van een gemeente of een verband van gemeenten. Tegelijk klinkt daarbij steeds de waarschuwing: 'Houd ondertussen uzelf in het oog' (Gal. 6:1, Hand. 20:28). In een kerkstrijd nemen wij altijd onszelf mee. Onze oude mens speelt ons parten bij alles wat we denken en doen (Rom. 7:23). We kunnen strijden voor een rechtvaardige zaak, maar daarin een verkeerde houding aannemen of op een andere manier fouten maken. Daarom moeten we ons eigen werk toetsen, zegt Paulus (Gal. 6:4).

<sup>1</sup> J. Trigland, *De recht-gematigde christen*, Zwijndrecht, Van den Berg, 1983, p. 20.



Munitiearsenaal

## **Boos worden**

---

Ik ga ervan uit dat je strijdt of streed voor een goede zaak. Maar er wordt niet geluisterd. Argumenten worden weggevuurd. De kaart van de verdraagzaamheid en het 'ieder mag zijn eigen mening hebben' wordt gespeeld. Er wordt oneerlijk gereageerd. En dat roept verontwaardiging bij je op. Dat kan op zichzelf goed zijn. Er is zo iets als heilige boosheid. Die zie je bij Mozes, als hij de Sinai afdaalt en het volk ziet dansen om het gouden kalf (Ex. 32). En bij Paulus, die uitroept: 'Uitzinnige Galaten, wie heeft jullie betoverd?' (Gal. 3:1). Tegelijk ging die verontwaardiging bij hen samen met liefde voor de gemeente van God. Mozes wilde zelfs wel uit het boek van God geschrapt worden, als het volk maar gespaard bleef.<sup>1</sup> En Paulus deed er alles aan om de Galaten terug te winnen voor het ware evangelie van Christus.

Op dit punt moeten wij onszelf toetsen. Ik kan de zaak van God namelijk op zo'n manier tot de mijne maken, dat alles gaat draaien om mij, om mijn gelijk en mijn eer. Dan is het niet meer het belangrijkste dat God wordt recht gedaan, maar dat mij wordt recht gedaan. En niet dat mijn broeder of zuster teruggebracht wordt van een verkeerde weg, maar dat hij of zij mij gelijk geeft. En als ik dat niet krijg, of misschien ook nog oneerlijk behandeld word, ga ik wrok en boosheid koesteren tegen die ander.

## **Ik kan de zaak van God op zo'n manier tot de mijne maken, dat alles gaat draaien om mij, om mijn gelijk en mijn eer**

Het is dus belangrijk om mijn eigen verontwaardiging te onderzoeken. Gaat het me daarin om de zaak van de Here en het heil van mijn broeders en zusters, of om mijn eigen recht en eer? Stel jezelf bijvoorbeeld de vraag: Ben ik bereid net als Jezus onrecht te lijden voor de zaak van de Here en voor het welzijn van zijn gemeente? En kan ik daar blij om zijn? Daaruit blijkt toch dat zijn Geest in mij woont (1 Petr. 4:14)? En onderzoek je gebedsleven: Bid ik of de Here het hart van mijn broeders en zusters, mijn kerkenraad of predikant, wil openen voor zijn Woord? En vraag ik Hem om recht te doen, zodat ik

vergevingsgezind kan zijn als mij onrecht wordt aangedaan (Rom. 12:19)? En ga na of je de fouten van een broeder, een predikant, een synodelid gebruikt om hem zwart te maken bij anderen, of dat je probeert – zonder de zaken die gezegd

## **Er is werk aan de winkel om 'voor zover het in jouw macht ligt in vrede te leven met alle mensen'**

moeten worden te verzwijgen – zijn eer en goede naam zoveel mogelijk te beschermen (1 Petr. 4:4). En hoe ga je om met broeders en zusters van wie je kerkelijk afscheid nam, of zij van jou? Er is werk aan de winkel om 'voor zover het in jouw macht ligt in vrede te leven met alle mensen' (Rom. 12:18).

## **Eigengerechtigheid**

---

Opkomen voor de zeggenschap van Christus over zijn gemeente is de taak van een christen. Wij zijn met de heilige Geest gezalfd tot profeet om 'Christus' naam te belijden, niet alleen buiten maar ook in de kerk. Daarin komt tot uitdrukking dat je door het geloof een lid van Christus bent en deelt in zijn zalving (HC, zondag 12).

Ook hier ligt een gevaar op de loer, namelijk dat wij onze rechtvaardiging baseren op onze heiliging. Daarmee bedoel ik dat we onze waarde voor God baseren op onze goede werken. Ook op ons goede werk van 'orthodoxie'. Wij belijden dat God ons rechtvaardigt door het geloof in Jezus Christus *zonder de werken van de wet* (Rom. 3:28). Maar zomaar kunnen we ons laten voorstaan op onze trouw aan de Here, als we die vergelijken met de (bewuste of onbewuste) ontrouw van broeders en zusters. 'Dank u dat ik niet ben als die broeder of zuster daar, want ik vind dit en ik doe dat niet, en ik strijd daar toch voor ...' Dan zijn we niet anders dan die farizeeër die zichzelf heel wat vond, als hij zich vergeleek met rovers en echtbrekers, en zeker met die tollenaar naast hem. Jezus zegt niet dat die farizeeër maar een huichelaar was. Daadwerkelijk leefde hij beter dan die anderen. Maar zijn fout was: hij baseerde daarop zijn gerechtigheid voor God. En daarom ging hij, in tegenstelling tot die tollenaar die de Here om genade smeekte, niet gerechtvaardigd naar huis. Want wie zichzelf verhoogt,

zal door God vernederd worden. Maar wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden (Luc. 18:9-14).

Wij blijven tegenover de Here ons leven lang zondaren die alleen door de verdiensten van de Here Jezus voor Hem kunnen bestaan. Als je de Here trouw dient, dan is dat Gods genade in jou (Ef. 2:10). Niet Hij is ons dank verschuldigd voor onze goede werken, maar wij Hem (NGB, art. 24). Ook op dit punt kun je jezelf toetsen: zie je het als Gods onverdiende genade in je leven dat hij je trouw maakt aan zijn Woord en verlang je daarin te groeien? En besef je dat ook jij daarin nog maar

(Ef. 4:15). Maar als wij één lichaam zijn, moeten we de schuld van kerkelijk verval niet te snel op anderen afschuiven. We zien in de Bijbel juist dat oprechte gelovigen zich de schuld van heel Gods volk persoonlijk aantrekken. 'Men doet dan niet enkel belijdenis van eigen zonde, maar betreft daarin ook die van de voorgeslachten en de tijdgenoten: de geestelijke verwording is een historisch geworden geheel, waarin de bidder zich weet opgenomen.'<sup>2</sup> Je ziet dit bijvoorbeeld in de gebeden van Ezra, Nehemia en Daniël (Ezra 9:6 en 15; Neh. 1:6; Dan. 9: 4-19). Speelt deze notie een rol in ons bezig zijn met de ontwikkeling van de kerk in onze tijd, ook in onze gebeden?

**Heb je er verdriet  
van als de kerk waar  
je bij hoort of hoorde  
een verkeerde kant  
op gaat, of heb je er  
een bepaald belang bij,  
omdat je dan 'punten  
kunt scoren?'**

een klein begin van gehoorzaamheid hebt? Heb je er verdriet van als de kerk waar je bij hoort of hoorde een verkeerde kant op gaat, of heb je er een bepaald belang bij, omdat je dan 'punten kunt scoren?' Wat zegt jou de verzuchting van Paulus dat hij voortdurend een diep verdriet voelt om zijn broeders en zusters uit het joodse volk en zelfs bijna zou bidden zelf vervloekt en van Christus gescheiden te zijn (Rom. 9:3)?

**Gemeenschappelijke schuld**

In een kerkelijke strijd is het gevaar groot te gaan denken in termen van wij en zij. Mensen worden vaak ingedeeld in progressief en conservatief, of vooruitstrevend en behoudend. Zo kun je tegenover elkaar komen te staan, door 'identiteitsmarkers' die mensen aan elkaar geven. Maar zo deelt de Here ons niet in. We zijn allemaal leden van Christus' lichaam. Samen gedoopt in Hem en geroepen om toe te groeien naar Hem die ons Hoofd is, door ons in liefde aan de waarheid te houden

**Eerste liefde**

De afgelopen jaren ging de kerkelijke strijd in de Gkv over man, vrouw en ambt. Nu gaat het over de nieuwe kerkorde. Straks over homoseksualiteit. Steeds zijn er concrete zaken waar je je mee bezig moet houden. Als je predikant bent is dat extra het geval, omdat je de ambtelijke verantwoordelijkheid hebt om samen met je kerkenraad geestelijk leiding te geven aan de gemeente. Zelf heb ik gemerkt dat je zo druk kunt zijn, en zo gefocust op de issues die spelen, dat je gemakkelijk losraakt van de voedingsbron van Gods Woord. Je geloof en leven als christen gaan cirkelen rondom deze dingen en dreigen daarin op te gaan. De Here zegt zoveel meer in zijn Woord, maar omdat mijn bezig zijn met zijn Woord bepaald wordt door wat er in de kerk aan de hand is, wordt mijn focus beperkt. Gemakkelijk wordt Gods Woord een 'munitiearsenaal' voor de kerkelijke strijd. Maar de Bijbel zegt dat elk Schriftwoord door God is ingegeven, en nuttig 'om op te voeden in de gerechtigheid opdat de mens van God volmaakt zou zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust' (2 Tim. 3:16, 17). En Psalm 1 tekent het Woord van God als het water waarin Gods kinderen met hun wortels geplant zijn, waardoor ze leven en tot bloei komen. Is Gods Woord dát voor mij?

**Gemakkelijk wordt  
Gods Woord een  
'munitiearsenaal'  
voor de kerkelijke strijd**

De Here Jezus prijst de gemeente van Efeze omdat zij dwaalleer verwerpt en de prediking van rondreizende leraars nauwgezet toetst. Maar, vervolgt hij, 'dit heb ik tegen u: u hebt de liefde van weleer opgegeven' (Op. 2:4). Je kunt bezig zijn vanuit Gods Woord dwaalleer te bestrijden, maar ondertussen zelf vervlakken in het leven met de Here en in de strijd met je eigen 'oude ik'.<sup>3</sup>

Om hierbij een concreet voorbeeld te geven: je kunt de omgang met de Bijbel en het m/v-besluit van de synode van Goes en Meppel wel verwerpen. Maar daarmee zijn we er niet. Maken wij zelf ons het bijbels onderwijs over man en vrouw eigen? En passen we het toe in ons leven? Dat is nodiger dan ooit, nu de samenleving in rap tempo afscheid neemt van het door God geschapen onderscheid tussen man en vrouw.<sup>4</sup>


### Slot

In een tijd van kerkstrijd is het belangrijk om op onszelf te blijven letten. Wij hebben altijd weer de neiging om onszelf te verzelfstandigen ten opzichte van de Here Jezus. Dan wordt het onze strijd. Gebaseerd op ons eigen inzicht. In onze eigen kracht. Gericht op onze eigen eer. Daarvoor waarschuwde de Here Jezus zijn leerlingen al voordat Hij hen de wereld inzond. Daarom bond Hij hun op het hart: 'Ik ben de wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in Hem, die draagt veel vrucht. Maar zonder Mij kunt u niets doen' (Joh. 15:5). ■

2 J. Meijer, *Wat zegt de Bijbel over het gebed?* Kampen, Kok, 1965, p.55

3 Zie hierover de mooie preek van ds. T. Dekker, *Wie een oor heeft... Studies over de brieven aan de zeven gemeenten*, Woord en Wereld, 1996, p. 14-15.

4 Denk hier aan de bezinningsgroep Bijbels Beraad man/vrouw, die zowel bijbels-theologisch als praktisch met deze vragen bezig is.



**Je kunt zo druk zijn,  
en zo gefocust op  
de issues die spelen,  
dat je losraakt van  
de voedingsbron  
van Gods Woord**